Les 1.5

Zo doen we het in onze groep!

Doel Blok 1

Groepsvorming en een positief sociaal klimaat, waar leerlingen zich mede verantwoordelijk voor voelen.

Leskern

De leerlingen vullen de omgangsafspraken aan en zetten hun handtekening eronder.

Woorden

de opsteker, de afbreker

Hulpzin

- Zo doen we het in onze groep!

Materialen

- Illustratie De regel
- De grondwet
- De afspraken die tijdens dit blok bedacht zijn
- Een kaartje of strook papier voor een mogelijke nieuwe afspraak
- Attributen die behulpzaam zijn bij het uitbeelden van gedrag bij de afspraken
- Een telefoon om foto's mee te maken (alternatief: de 'foto's' laten tekenen)

Voorbereiding

- Zet muziek klaar om op rond te lopen.

Agenda

- **Binnenkomer**
- **Wat gaan we doen en leren?**
- **Foto's bij de afspraken**
- **Zo doen we het in onze groep!**
- **Wat hebben we gedaan en geleerd?**
- **Afsluiter**

Binnenkomer

Doe een binnenkomer, bijvoorbeeld onderstaande.

Zoek iemand die

Laat de illustratie zoek iemand die zonder werkblad zien. Zeg dat u deze werkvorm wil gaan doen. Demonstreer de bedoeling eventueel nog een keer met twee leerlingen als er leerlingen nieuw zijn in de groep.
U zet muziek op, tijdens de muziek lopen de leerlingen door de klas.
Stop de muziek en zeg: Zoek een maatje. Laat de leerlingen hun hand in de lucht doen en naar elkaar toelopen. De leerlingen doen de opgestoken handen tegen elkaar aan en gaan naast elkaar staan (handen weer naar beneden).
Vraag de leerlingen elkaar nu om de beurt te vertellen: Help je weleens iemand waar je nu woont? U kunt voorstellen het helpen uit te beelden als leerlingen het nog niet voldoende kunnen verwoorden. De leerling met de kortste haren mag beginnen.
Wanneer de muziek weer begint nemen de leerlingen afscheid van elkaar: 'Dag!' en zwaaien. Laat ze weer kort door de klas lopen op de muziek.
Stop de muziek en laat nu uitwisselen over: Heb je pas nog een opsteker gegeven? Of gekregen?

Laat de leerlingen op de muziek weer gaan zitten. En maak een bruggetje van de binnenkomer naar wat er de vorige lessen is gedaan en geleerd.

Wat gaan we doen en leren?

Haal op waar dit blok over gaat en waar de vorige les over ging aan de hand van de Vreedzame Schooltafel en/of de Blokposter en wat er gezegd is bij de binnenkomer.
Wijs op de Blokposter aan hoe de regels en afspraken zichtbaar zijn gemaakt.
Wijs de grondwet aan. **De regels** *zijn van de school. Regels zijn van de juf en meester. Daar moet je je aan houden.* Laat de illustratie De regel zien.

Wijs ook de afspraken aan die er in de afgelopen lessen al gemaakt zijn. **De afspraken** *zijn van de groep. Die bedenken we samen (wijs de kring rond). We hebben er al een paar.*
Vertel: We hebben afspraken, zodat we weten hoe wij het in onze groep willen hebben.
Zo kunnen we een fijne groep zijn dit jaar. Wijs naar de afspraken en zeg: **Zo doen we het in onze groep!** *Vandaag gaan we bekijken of er nog meer afspraken nodig zijn.* Bespreek de agenda met de groep en vraag of ze zich erin kunnen vinden.

Foto's bij de afspraken

Met deze activiteit gaat u na of de leerlingen voldoende beeld hebben van het gedrag dat past bij de verschillende afspraken. Daarnaast krijgen de leerlingen weer even goed op een rij wat er de afgelopen weken samen bedacht is aan afspraken. Zo is het voor hen eenvoudiger om na te gaan of er nog een afspraak ontbreekt.

Straks laten we zien wat je doet als je je aan een afspraak houdt. Daar maken we dan een foto van. De anderen moeten raden bij welke afspraak dit past.
Doe het voor. Pak bijvoorbeeld het rode hart uit de les over opstekers en afbrekers, geef het aan een leerling en steekt uw duim erbij op. *Bij welke afspraak past wat ik nu doe?* Vraag een leerling de afspraak te noemen of aan te wijzen.

Leg voorwerpen in de kring die leerlingen bij het uitbeelden kunnen gebruiken (bijv. het rode hart, voorwerpen die passen bij de taken etc.) Maak tweetallen in de kring. Laat ieder tweetal een 'foto' (of filmpje) bedenken die past bij een van de afspraken. Vertel dat ze hun keuze voor zichzelf moeten houden, omdat anderen het straks moeten raden.
Geef twee minuten denktijd. Wanneer u merkt dat een tweetallen het moeilijk vindt om gedrag te bedenken, geeft u ze een voorbeeld.

Ondertussen legt u de stroken met de afspraken op verschillende plekken in het lokaal.
Laat de leerlingen zien waar u de stroken heeft neer gelegd.
Laat een tweetal gedrag uitbeelden dat bij een afspraak hoort. U maakt hiervan meteen een foto die u na de les bij de afspraak kunt hangen. De andere tweetallen mogen vervolgens bij de strook gaan staan waar het gedrag bij hoort. De leerlingen die het gedrag hebben uitgebeeld geven aan of de leerlingen bij de juiste afspraak staan.

Mag u geen foto's maken, dan kunt u ook net doen alsof u een foto maakt. Ook kunt u later in de week leerlingen vragen hun 'foto' te tekenen. Het gaat erom dat er plaatjes, of filmpjes in de hoofden van de leerlingen ontstaan, zodat het steeds duidelijker voor ze wordt welk gedrag we bedoelen bij de verschillende afspraken.
Vat samen: *We weten nu precies hoe we het willen in onze groep.*

Zo doen we het in onze groep!

Door de vorige activiteit hebben alle leerlingen weer goed zicht op de afspraken van de groep. *Missen we nog iets in onze afspraken? Ben je de afgelopen weken iets tegengekomen waarvan je denkt: daar wil ik een afspraak over maken?* Laat het lege kaartje of de lege strook zien en houdt deze, terwijl u vragend kijkt, onder de andere afspraken die er al zijn gemaakt.

Geef de leerlingen denktijd. En laat ze reageren. Formuleer indien nodig een nieuwe afspraak samen met de leerlingen en bedenk ook hier weer een illustratie bij of maak een foto van het gedrag dat erbij hoort.
Als er geen suggesties komen geeft u aan dat er altijd later een afspraak bij kan komen. Dat kan in de loop van het jaar gebeuren.
Als het duidelijk is dat dit de afspraken zijn, vraagt u de leerlingen hun handtekening te zetten op een strook onder de afspraken. Boven de afspraken schrijft u (of een van de leerlingen): **Zo doen we het in onze groep!**

Wat hebben we gedaan en geleerd?

Vat samen: *We weten nu wat de afspraken zijn in onze groep.*
De afspraken zijn nu klaar. We weten nu hoe we met elkaar willen omgaan in onze groep.
Zo doen we het in onze groep! Wijs naar de zin boven de afspraken.
Kijk tot slot naar de Blokposter en vraag wat de leerlingen hierop nog willen noteren van deze les. Rond hiermee het blok af en bekijk met de groep wat het blok de groep heeft gebracht.

Afsluiter

Doe een afsluiter, bijvoorbeeld onderstaande.

Vriezen en dooien
De leerlingen staan bevroren in de klas. U zet muziek aan en noemt een lichaamsdeel dat ontdooid kan worden en dus mag bewegen, waarbij u dit zelf voordoet. De rest van het lichaam is nog steeds bevroren. Er komen steeds meer lichaamsdelen bij die ontdooid mogen worden. Na 5 lichaamsdelen die bewegen bevriest iedereen weer en begint het spel opnieuw.

Leerkrachtgedrag

- Refereer regelmatig aan de afspraken, vooral als het goed gaat.
- Geef opstekers aan de leerlingen die gedrag laten zien dat overeenkomt met de afspraken en regels.
- Maak een nieuwe afspraak indien nodig of stel samen met de leerlingen een afspraak bij als hij niet uitvoerbaar is of formuleer samen een alternatief. Hiermee laat u zien dat iedereen mede verantwoordelijk is voor de sfeer in de groep.

Vervolgactiviteiten

Regels en afspraken

Hang de grondwet en afspraken van de groep bij elkaar op een wand, goed zichtbaar voor alle leerlingen. Print de foto's die gemaakt zijn tijdens deze les uit en laat ze door de leerlingen bij de verschillende regels en afspraken hangen.
Als er tijdens deze les geen foto's zijn gemaakt van het gedrag dat door leerlingen is uitgebeeld bij de afspraken, kunt u de leerlingen het gedrag laten tekenen. De tekeningen hangen leerlingen op bij de betreffende afspraak.

Check de komende weken steeds bij de leerlingen of er nog nieuwe afspraken te maken zijn. Als er meer dan zes afspraken zijn kiest u met de leerlingen welke afspraken op het bord zichtbaar moeten zijn. Zijn er afspraken die van het bord af kunnen ('die weten we nu wel!')?

Regels presenteren

U kunt de leerlingen vragen de afspraken te presenteren aan hun ouders als ze op school zijn of op een inloopochtend of avond. Door leerlingen zelf te laten verwoorden welk gedrag ze graag zien in hun groep, versterkt dit hun gedrag en krijgen ouders een beeld van welk gedrag er op school verwacht wordt.